

اثرات اندازه پیاز مادری، تراکم بوته و فصل کشت بر برخی صفات کمی و کیفی بذر پیاز قرمز آذرشهر

قاسم حسنی^۱، عبدالکریم کاشی^۲ و علیرضا طلانی^۳

۱- عضو هیئت علمی مرکز تحقیقات کشاورزی آذربایجان غربی

۲- دانشیار دانشکده کشاورزی دانشگاه تهران

۳- دانشیار دانشکده کشاورزی دانشگاه تهران

این تحقیق به منظور بررسی اثرات اندازه پیاز مادری، تراکم بوته و فصل کشت بر عملکرد و کیفیت بذر تولیدی رقم قرمز آذرشهر در مزرعه تحقیقاتی موسسه اصلاح و تهیه نهال و بذر کرج به اجرا گذاشته شد. آزمایش به صورت اسپلیت بلوک و در قالب طرح بلوکهای کامل تصادفی در چهار تکرار بود. تیمارها شامل اندازه پیاز مادری در چهار قطر مختلف ۴-۲/۵ سانتی متر، ۵-۵/۵، ۷-۵/۵ و بزرگتر از ۷ سانتی متر، تراکم بوته در چهار تراکم مختلف ۶۰×۱۰ سانتی متر، ۶۰×۱۵ سانتی متر، ۶۰×۲۰ و ۶۰×۲۵ سانتی متر (فاصله بین ردیف ۶۰ سانتی متر) در دو فصل کشت پائیز و بهار بودند. نتایج تجزیه مرکب نشان داد که:

در بین سطوح مختلف اندازه پیاز مادری با قطر بیشتر از ۷ سانتی متر برای اغلب صفات کمی نظیر عملکرد بذر در هکتار عملکرد تک بوته، عملکرد بذر در هر چتر گل آذین و وزن هزار دانه تیمار برتر بود، بطوریکه از نظر آماری در سطح یک درصد معنی دار بود. بذر حاصل از پیازهایی با قطر ۷-۵/۵ سانتی متر و بزرگتر از ۷ سانتی متر دارای بالاترین درصد قوه نامیه بودند ($a=0.05$)، اثر تراکم بوته ۶۰×۲۰ سانتی متر از نظر عملکرد و قوه نامیه بذر بر سایر تیمارهای دیگر برتری نشان داد. اثر متقابل اندازه پیاز در تراکم بوته روی عملکرد بذر در هکتار معنی دار نشد ولی بر عملکرد بذر در گیاه در سطح ۱٪ معنی دار شد. اثر متقابل فصل کشت در اندازه پیاز بر عملکرد بذر در هکتار معنی دار شد ($a=0.01$) و کشت پائیزه با اندازه پیاز به قطر بزرگتر از ۷ سانتی متر، بالاترین عملکرد در هکتار را نشان داد و به عنوان تیمار برتر شناخته شد. مقایسه دو فصل کشت نشان داد که در کشت پائیزه بدلیل دوره رشد طولانی تر و دریافت نیاز سرمایی بهتر، در کلیه صفات اندازه گیری شده، برتر از کشت بهاره بود.